

Μεταμοσχεύσεις - «Εγκεφαλικά Νεκροί» δότες. Οι θέσεις των συγχρόνων αγίων γερόντων: Παΐσιου - Πορφυρίου - Σωφρονίου (Αγιορείτη Μοναχού Ησαΐα)

Categories : [ΒΙΟΗΘΙΚΗ](#)

Date : 4 Νοεμβρίου, 2010

Προ ημερών ήλθε στα χέρια μου το βιβλίο "Πέρα από τα σύννεφα" του μοναχού Γρηγορίου, το ασχολούμενο με το πρόβλημα του λεγομένου "[εγκεφαλικού θανάτου](#)" και των λεγομένων "πρωματικών" [μεταμοσχεύσεων](#).

Διαβάστε ολόκληρο το κείμενο-κριτική πατώντας [εδώ](#)

(Πηγή: Περιοδικό "Παρακαταθήκη" Ιουλ. - Αύγ. & Σεπ. - Οκτ. 2010)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ: Λάβαμε και δημοσιεύουμε την απάντηση του συγγραφέα του βιβλίου στο οποίο γίνεται κριτική. Οι θέσεις μας για το ζήτημα είναι γνωστές και εκφράζονται από την κριτική του μ. Ησαΐα αλλά και από τα δεκάδες άρθρα του [σχετικού αφιερώματος της ιστοσελίδος μας για το θέμα](#). Θεωρούμε όμως δίκαιο να "ακουστεί" και η φωνή του μ. Γρηγορίου στο βιβλίο του οποίου γίνεται η κριτική. Τέλος θα θέλαμε να δηλώσουμε πως είμαστε αντίθετοι σε χαρακτηρισμούς από όπου αυτοί κι αν προέρχονται.

Απάντηση στην κριτική του μοναχού Ησαΐα, για το βιβλίο μου "ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΝΕΦΑ", το οποίο πραγματεύεται τον εγκεφαλικό θάνατο και τις λεγόμενες

«πτωματικές» μεταμοσχεύσεις (Μοναχός Γρηγόριος Αγιορείτης)

Το να έρχομαι σε δημόσια, ή μη δημόσια αντιπαράθεση με κάποιον, και μάλιστα μοναχό, με γεμίζει βαθιά θλίψη. Δυστυχώς όμως, είμαι αναγκασμένος να απαντήσω.

Ο μ. Η. δεν κάνει απλώς μία καλοπροαίρετη κριτική, αλλά μία κριτική για την κριτική. Προφανώς, άλλες φορές δεν καταλαβαίνει, άλλες φορές κάνει πως δεν καταλαβαίνει, δημιουργώντας τεχνηέντως ψευδείς εντυπώσεις, με σκοπό την σπίλωση των θέσεων μου, και την κατοχύρωση των δικών του.

Κινήθηκα με αγνή πρόθεση, να προβληματίζομαι έντονα για τον εγκεφαλικό θάνατο και τις μεταμοσχεύσεις. Μετά από αρκετή αγωνία, μελέτη και σκέψη, κατέληξα σε μια αποκρυσταλλωμένη άποψη, με σαφή επιχειρήματα, που πιστεύω ότι είναι δίκαιη και σωστή.

Το θέμα όντως είναι δύσκολο και πολύπλοκο. Ορισμένοι, σαν τον μ. Η., θέλουν να το βλέπουν με ένα ναι ή με ένα όχι. Δικαίωμά τους.

Προσπάθησα να ξεδιπλώσω αυτές τις δυσκολίες, όσο μπορούσα, με σαφήνεια, ευρύτητα και επιχειρήματα, χωρίς να δογματίζω. Γι' αυτό και είμαι διαλεκτικός σε κάποια σημεία, και κυρίως γιατί την βασική θέση μου **την προβάλλω**, ως σωστή και δίκαιη, **και δεν την επιβάλλω**. (βλ. σελ, 111).

Και επειδή ακριβώς είναι δύσκολο και πολύπλοκο το θέμα, το βιβλίο έχει αρκετές στροφές, που όποιος τις προσέξει θα δει ότι δεν αντιφάσκουν καθόλου. Αρκεί να μπει κάποιος μέσα, απουήρευτα, να προβληματιστεί σοβαρά, και κυρίως να έχει πάνω απ' όλα καρδιά - ψυχή. Γιατί αν δουλεύει μόνο η διάνοια κι η λογική....

Αυτό συμβαίνει με τον μ. Η. Διακατέχεται από ένα στείρο ορθολογισμό, που ζητά εύκολες απαντήσεις. Οδηγός του μόνο ο Νόμος, κι αυτό φαίνεται από μίλια μακριά. Αλλά ευτυχώς, ο Νόμος δεν επαρκεί.

Ξεκίνησα να γράφω το 3^ο κεφάλαιο, με ένα απόσπασμα ενός κεφαλαίου του αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς. Το συμπεριέλαβα, γιατί ταιριάζει με την πολυπλοκότητα του θέματος, και να δούμε έτσι, με τα μάτια ενός αγίου, την υπεροχή της Αλήθειας του Κυρίου έναντι του Νόμου. Για να δούμε το θέμα μας, υπό το πρίσμα της, (όσο μας το επιτρέπουν οι δυνάμεις μας), Διακρίσεως. Να το δούμε, πέρα από τις στενές επιταγές που ορίζει ο Νόμος.

Ο μ. Η., γράφει ότι αντιφάσκω, όταν λέω ότι δεν πραγματοποιείται φόνος του

εγκεφαλικά νεκρού, κατά την λήψη των οργάνων του, ενώ πιστεύω ότι είναι ζωντανός. Χαρακτηρίζω αυτή την ενέργεια εφάμαρτη με τα ισχύοντα δεδομένα, γίνεται κυρίως εν αγνοία, και ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να διορθωθεί. Πράγματι τα γράφω αυτά και τα πιστεύω. Αλλά αυτά είναι, σε στενή συνάρτηση και κάποιων άλλων επιχειρημάτων που προηγούνται, τα οποία αποσιωπά ο μ. Η. και δημιουργεί τις ψευδείς εντυπώσεις που λέγαμε.

Τονίζω σε αρκετά σημεία, ότι ο εγκεφαλικά νεκρός, είναι εν μέρει νεκρός και εν μέρει ζωντανός. Μερικοί επικριτές του εγκεφαλικού θανάτου, δεν συμφωνούν μ' αυτό για ευνόητους λόγους. «Ή θα είναι νεκρός, ή θα είναι ζωντανός», λένε. Και φυσικά πιστεύουν ότι είναι ζωντανός. Αν διαβάσει κανείς προσεκτικά τις θέσεις και τα επιχειρήματά μου, θα δει ότι είναι δυνατόν.

Υπάρχει μια σημαντικότερη διαφορά, ανάμεσα σ' έναν εγκεφαλικά νεκρό, και σε όλες σχεδόν τις σοβαρές περιπτώσεις τελικού σταδίου ασθενών. Μια διαφορά, που οι αρνητές του εγκεφαλικού θανάτου, κακώς δεν την λαμβάνουν καθόλου υπ' όψιν τους. **Ο εγκεφαλικά νεκρός, είναι ένας βαρύτατα ασθενής άνθρωπος, που πορεύεται προς τον θάνατο. Το κύριο χαρακτηριστικό του όμως είναι, ότι δεν έχει αυτόνομη αναπνοή. Εξαρτάται, κυρίως από την τεχνητή υποστήριξη της αναπνοής.** Και αυτή είναι ουσιαστικά, που δημιούργησε τον εγκεφαλικό θάνατο και τις λεγόμενες «πτωματικές μεταμοσχεύσεις», όταν ανακαλύφθηκε πριν 50 χρόνια.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφερθώ, σε ένα σημαντικό απόσπασμα μιας τηλεοπτικής εκπομπής, του δημοσιογράφου Β. Κουτογουλίδη, την οποία μου έδωσαν να δω. Θέμα της ο εγκεφαλικός θάνατος, και προσκεκλημένοι ο Πατήρ Θεόδωρος Ζήσης, και ο κύριος Τάσκος Νικόλαος, Δ/ντής της 2^{ης} Νευρολογικής κλινικής του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ. Χωρίς να συμφωνώ με τις θέσεις του ιατρού, είπε κάτι πολύ σημαντικό, και δεν έχω κανένα λόγο να μην τον πιστέψω. Είπε λοιπόν, ότι στα τέλη της δεκαετίας του 70, όταν και καθιερώθηκε ο εγκεφαλικός θάνατος, με εκείνη την τεχνολογία, η καρδιά ενός εγκεφαλικά νεκρού, θα σταματούσε σε μία εβδομάδα. Στην δεκαετία του 80, ένας εγκεφαλικά νεκρός θα επιβίωνε μερικές εβδομάδες μέχρι ένα μήνα. Στην δεκαετία του 90, ένας εγκεφαλικά νεκρός, θα μπορούσε να κρατηθεί σ' αυτήν την κατάσταση λίγους μήνες. Στην δεκαετία του 2000, με την σημερινή τεχνολογία, μπορεί να κρατηθεί σ' αυτήν την κατάσταση **περισσότερο από ένα χρόνο!!!**

Για εμένα, και για τις θέσεις μου, αυτή η επισήμανση μου λέει πολλά και με «δικαιώνει» κατά κάποιο τρόπο. Μας δείχνει, πως η τεχνολογία, αφενός μεν μας ευεργετεί σε πολλές περιπτώσεις, αφετέρου δε, έρχεται μπούμερανγκ σε κάποιες άλλες, παγιδεύοντάς μας. Καλείται ο καθένας μας να πάρει θέση σ' αυτήν την πρόκληση.

Επίσης, ένα άλλο σημαντικό που είπε ο γιατρός ήταν, ότι αν δεν ίσχυε ο εγκεφαλικός θάνατος σήμερα, **θα γέμιζαν οι Μ.Ε.Θ. σε δέκα μέρες**. Κι έτσι, άτομα με ελπίδες για ανάνηψη, δεν θα υπήρχε δυνατότητα για να νοσηλευτούν. Αυτό γράφω και στο βιβλίο μου. «Μόνο ας φανταστούμε λίγο τι θα γινόταν...».

Στην αρχή της καθιέρωσης του εγκεφαλικού θανάτου, «*οι εγκεφαλικά νεκροί χαρακτηρίζονται ως 'ζώντα πτώματα', 'πτώματα με παλλόμενη καρδιά' και ως 'καρδιο - αναπνευστικά παρασκευάσματα'*»**[1]**. Παρ' όλο που δεν λαμβάναν υπ' όψιν τους την ύπαρξη της ψυχής, και παρ' όλη την φαινομενική αντιφατικότητα των χαρακτηρισμών, θεωρώ, ότι υπήρχε περισσότερη ειλικρίνεια και αλήθεια τότε, από ότι καθιερώθηκε αργότερα• να χαρακτηρίζεται ο εγκεφαλικά νεκρός, νεκρός. Προφανώς, είδαν ότι θα σκανδαλίζονταν πολλοί από την «αντιφατικότητα» αυτών των εκφράσεων και τελικά οδηγήθηκαν σε λανθασμένο ορισμό.

Όσο κι αν σκανδαλίζονται όμως μερικοί, η ουσία είναι αυτή. Ο εγκεφαλικά νεκρός, είναι ένας ζωντανός - νεκρός άνθρωπος. Είναι εν μέρει ζωντανός, εν μέρει νεκρός.

α. Γιατί έχει θνήσκουσα πορεία, με την τεχνητή υποστήριξη της αναπνοής να του κρατά ακόμα ζωντανό, παρεμποδίζοντας ουσιαστικά την διαδικασία του θανάτου.

β. Με ορισμένα όργανά του νεκρωμένα, και κάποια άλλα να υπολειτουργούν, η κατάστασή του είναι σχεδόν ανεπίστρεπτη• μόνο ένα θαύμα τον χωρίζει από τον οριστικό θάνατο.

γ. Ότι η ψυχή του υπάρχει ακόμα μέσα στο σώμα του, ή έστω κοντά του, και γι' αυτό κυρίως θεωρείται «ζωντανός». Οι άλλοι λόγοι είναι, ότι χτυπά η καρδιά του, έχει πίεση, θερμοκρασία σώματος, διούρηση... **Όλα αυτά όμως με την τεχνητή υποστήριξη της αναπνοής.**

Γι' αυτούς τους λόγους κυρίως, και γιατί δεν μπορεί να βρίσκεται μέσα στην ιατρική ανθρωπολογία η ύπαρξη της ψυχής, **δεν μπορεί κανείς να ισχυρίζεται ότι γίνεται φόνος, κατά την λήψη των οργάνων του εγκεφαλικά νεκρού δότη**. Γίνεται κάτι εφάμαρτο, κάτι άσχημο, εν αγνοία, εν απουσία της καθαρότητας του αυτεξουσίου του δότη, και κάποια στιγμή αυτό πρέπει να διορθωθεί.

Αντίθετα ο μ. Η., με μια ευκολία, αποφαινεται ότι γίνεται φόνος. Επικαλείται τους σύγχρονους Γέροντες. Ισχυρίζεται ότι αυτοί ταυτίζονται με τα πιστεύω του. Αν θέλομε τον πιστεύομε όμως.

Εδώ ο ίδιος ο Γ. Σωφρόνιος δεν τόλμησε να πει ανοιχτά ότι γίνεται φόνος. Και έρχεται ο μ. Η., (και ορισμένοι, ευτυχώς, ομοϊδεάτες του), να μας διαφωτίσει και να μας πει, ότι οι Γέροντες συμφωνούν μαζί του. Μια φωτεινή εξαίρεση είναι και ο Π.

Στέφανος Στεφόπουλος, ένας εκ των επικριτών του εγκεφαλικού θανάτου.

Αντίθετα, ο Γ. Σωφρόνιος έχει γράψει σ' ένα γράμμα προς την αδερφή του, ότι, *«με την ευκαιρία αυτή θα σου πω ότι με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο είμαι εναντίον της μεταμοσχεύσεως της καρδιάς. Εκτός των άλλων, η πράξη αυτή βρίσκεται σχεδόν πάντοτε στα όρια του φόνου του δότη»***[2]**.

Άλλο, *«στα όρια του φόνου»*, και άλλο φόνος. Τεράστια η διαφορά.

Μόνο γι' αυτό το ολίσθημά του, τον καθιστά άκρως επικίνδυνο και αναξιόπιστο, δημιουργώντας σύγχυση και πλάνη, και δίνοντας βήμα σε κάποιους να προσφύγουν σε δικαστήρια.

Ακόμα και η έκφραση όμως, *«στα όρια του φόνου»*, είναι κάπως τραβηγμένη, αν και εκτιμώ βαθύτατα τον Γ. Σωφρόνιο. Δικαιολογημένη όμως, αφού είναι ένα απλό γράμμα, που απευθύνεται σε κάποιον προσωπικά, και μάλιστα στην αδελφή του, και σε καμία περίπτωση δεν φαίνεται να είναι μια αποκρυσταλλωμένη θέση.

Και πως αλήθεια να είναι μια αποκρυσταλλωμένη θέση, **όταν έγραφε το γράμμα τέλη της δεκαετίας του 70, όταν και καθιερώθηκε ο εγκεφαλικός θάνατος!!!** Κι εγώ θα εκφραζόμουν έτσι.

Και φυσικά, δεν πιστεύουμε ότι ο Γ. Παΐσιος θα διέφερε από το πνεύμα του Γ. Σωφρόνιου, και θα ταυτιζόταν με τη δογματική θέση του μ. Η. περί φόνου, όσο κι αν προσπαθεί ο τελευταίος, να μας πείσει για το αντίθετο. Και εδώ είναι μια από τις διαφωνίες μας.

Στο πρόλογο μου αναφέρω, ότι αποκλείεται να είπε ο Γ. Παΐσιος τα λόγια:

«ότι αποτελεί ανεπίτρεπτον παρέμβασιν αντιστρατευομένην το δημιουργικόν έργον του Θεού, από την μια θανατώνοντας τον δότη, και από την άλλην δημιουργώντας μας την έπαρσιν για την «ζωοποίησιν» του λήπτου». Αυτά είναι λόγια και απόψεις του μ. Η.

Ο ίδιος ο Γέροντάς του Αρσένιος, μου επιβεβαίωσε δύο φορές, ότι δεν είναι αυτά λόγια του Γ. Παΐσιου. Και απορώ πως του έδωσε ευλογία να εκδώσει αυτά τα λόγια, παραπλανώντας ουκ ολίγο κόσμο, κάνοντάς τον να νομίζει ότι έτσι εκφράστηκε ο Γ. Παΐσιος.

Και αφού έχει ξεμπροστιαστεί γι' αυτό του το ολίσθημα, προσπαθεί να αποδείξει τα αναπόδεικτα. Ότι τα εισαγωγικά που έχει βάλει, και που σημαίνουν ότι είναι λόγια του Γ. Παΐσιου, *«δεν δηλούν την κατά γράμμα παράθεσιν των λόγων του Γέροντος,*

αλλά την πιστήν παράθεσιν της φράσεως εκ της μαρτυρίας»[3]. Όποιος κατάλαβε, κατάλαβε.

Στην ίδια υποσημείωση, θεωρεί χονδρήν αβλεψίαν μου, ότι μέρος του αποσπάσματος των υποτιθέμενων λόγων του Γ. Παΐσιου είναι σε εισαγωγικά. Πράγματι στην μια σελίδα έχει μέρος του αποσπάσματος σε εισαγωγικά, και στην προηγούμενη όλο το απόσπασμα που παραθέσαμε. Μόνο που δυστυχώς γι' αυτόν, το νόημα είναι ακριβώς το ίδιο.

Δυστυχώς ο μ. Η., ψεύδεται πραγματικά ασύστολα, αυτοαναιρώνοντας τα γραφόμενά του. «Ούτε δια μαγνητοφώνου είχαν ληφθή οι λόγοι του Γέροντος υπό του σεβαστού ιερομονάχου Γρηγορίου, ούτε εντός εισαγωγικών ετέθησαν, τόσο το **προβαλλόμενον υπό του μ. Γ. απόσπασμα, όσον και ολόκληρος η μαρτυρία**» [4]!!!!

(η έντονη υπογράμμιση δική μου). Και ψεύδεται διπλά γιατί:

α. του έχω επισημάνει μέσω τρίτου προσώπου, ότι σε συγκεκριμένη σελίδα, μέρος του αποσπάσματος, υπάρχουν εισαγωγικά και μάλιστα το παραδέχτηκε.

β. Αυτοαναιρεί αυτά που γράφει, γιατί στην υποσημείωση που ακολουθεί, παραδέχεται ότι μέρος του αποσπάσματος βρίσκεται «**εντός εισαγωγικών**»!!! Για να καταλήξει ότι «*αυτό που απεδόθη επακριβώς ήτο το νόημά της*»!!! Τα συμπεράσματα δικά σας.

Εδώ ας μου επιτραπεί να κάνω μια παρένθεση. Η ανεπίτρεπτη παρέμβαση του μ. Η., σε λεγόμενα του Γέροντα, δεν σταματά μόνο εδώ. Έστω κι αν δεν έχει βάλει εισαγωγικά σε μαγνητοφωνημένα λόγια του Γέροντα, (στο ίδιο βιβλίο), τα οποία έχουν εκδοθεί και σε ανάτυπο, με τίτλο, Αντίχριστος - 666, Κάρτες - Ταυτότητες - Χάραγμα, εντούτοις, προσθαφαιρέσεις λέξεων, προσθήκες παρενθέσεων και αγκυλών, με δικές του ερμηνείες, με σκοπό την «διαφώτισή μας», και την δήθεν καλύτερη κατανόηση του κειμένου, αλλοιώνει και υποβιβάζει το κείμενο και το πνευματικό μέγεθος του Γ. Παΐσιου. Ο αείμνηστος Γ. Ισαάκ όταν το πρωτοδημοσίευσε **αυτούσιο και ολόκληρο**, με τα δύο - τρία ορθογραφικά - συντακτικά λαθάκια, δεν ήξερε τι έκανε; Σήμερα, πιο πολύ από ποτέ, που ο κόσμος αγωνιά για την κάρτα του πολίτη, που οι φωνές αντίστασης έχουν αμβλυθεί, η ταπεινή μου γνώμη είναι, ότι θα έπρεπε να ξαναεκδοθεί όπως παλιά, **αυτούσιο και ολόκληρο**. Η μόνη ίσως δικαιολογημένη παρέμβαση, θα μπορούσε να ήταν, στα δύο - τρία ορθογραφικά - συντακτικά λαθάκια, λόγω της προφορικής συζήτησης και τίποτα περισσότερο. Κλείνει η παρένθεση.

Δημιουργώντας ο μ. Η. συνεχώς εντυπώσεις, στέκεται στην

λέξη «αντιστρατευομένη», γράφοντας, ότι αυτή η λέξη ήταν κυρίως που μου δημιούργησε το πρόβλημα, όπως ανέφερα προφορικώς σε κάποιον. **Ουδέποτε είπα σε κανέναν, ότι η ίδια η λέξη αυτή, μου δημιούργησε πρόβλημα. Αλλά αντίθετα είπα, ότι έχω γράψει και στον πρόλογο. Ότι δηλαδή, αποκλείεται να είχε ο Γέροντας όλο το απόσπασμα στο οποίο αναφερθήκαμε.** Και γράφω τους τρεις λόγους, για τους οποίους το πιστεύω αυτό. «Πρώτον γιατί δεν μιλούν έτσι αφοριστικά οι άγιοι για ένα τόσο ακανθώδες θέμα, δεύτερον γιατί η γλώσσα του ήταν απλή, ανεπιτήδευτη, και τρίτον γιατί έχει εκφραστεί και θετικά».

Όλο το απόσπασμα, το οποίο παραθέτει ο μ. Η., κάνοντάς μας να πιστέψουμε ότι είναι τα λόγια του Γ. Παΐσιου, αποπνέει έναν στείρο διανοουμενισμό, μια στρυφνότητα. Η Χάρη του Γέροντα, με τίποτα δεν χωρά εκεί μέσα. Και φυσικά, δεν είχα ποτέ σκοπό να υποτιμήσω το λεξιλόγιο του Γέροντα.

Και ερχόμαστε στο δεύτερο σημείο αντιπαράθεσης. Ότι ο Γέροντας Παΐσιος, εκφράστηκε και θετικά όπως γράφω, μέσω ενός παραδείγματος που άκουσα από μια αξιόπιστη πηγή. Και λέω κάτι απλό: Αν ο Γ. Παΐσιος, συμφωνούσε απόλυτα με την δογματική θέση του μ. Η., ότι στον εγκεφαλικά νεκρό πραγματοποιείται φόνος, πως τότε λέει στη γυναίκα, (ή στον ανιψιό της, δεν έχει καμιά σημασία ποιος ήταν), στην ερώτηση αν έκανε καλά που δώρησε - ότι τελοσπάντων δώρησε από τα όργανα του άνδρα της, - ότι έκανε καλά. Αυτό λέω και στον πρόλογο. Αν ήταν τόσο κάθετος με μια τέτοια θέση, όσο και να ήθελε να την παρηγορήσει, δεν θα έλεγε αυτά τα λόγια.

Ο μ. Η., προσπαθεί να θολώσει τα νερά και σ' αυτό το παράδειγμα. Τι κι αν δεν έκανε η γυναίκα αυτοπροσώπως την ερώτηση στον Γέροντα, αλλά τη μετέφερε ο ανιψιός της. Τι κι αν ήταν μόνο οι οφθαλμοί, και συγκεκριμένα οι κερατοειδείς χιτώνες, και όχι πολλά όργανα. Εκείνο που έχει σημασία, και φαίνεται και από τα λεγόμενα του μ. Η., είναι, ότι αυτοί πάρθηκαν ενώ ο άνδρας της ήταν σε κατάσταση εγκεφαλικού θανάτου. Το ότι δεν πήγα να συναντήσω τον μ. Η., για να διασταυρώσω το παράδειγμα, ήταν γιατί απλά δεν τον εμπιστεύομαι. Και φυσικά δεν πήγα στον ανιψιό της γυναίκας, διότι τυγχάνει να είναι φίλοι.

Επειδή σε μια αφήγηση ενός περιστατικού, μέσου τρίτου προσώπου, υπάρχει ο κίνδυνος να μην είναι ακριβής, γι' αυτό και ανέφερα στον πρόλογο: «Ακόμα κι αν δεν έγινε ακριβώς έτσι το παραπάνω περιστατικό, αν και πιστεύω πως έγινε...». Η ουσία όμως δεν αλλάζει και με δικαιώνει τελικά, στο ότι ο Γέροντας, έστω και έμμεσα, (παρηγορώντας κάποιον), εκφράστηκε και θετικά. Όλα τα άλλα είναι προφάσεις εν αμαρτίαις του μ. Η. Τονίζω όμως ότι «αυτό δεν σημαίνει ότι (ο Γέροντας) ήταν υπέρ των μεταμοσχεύσεων από εγκεφαλικά νεκρούς δότες». Αλλά ακόμα κι αυτή την φράση την παρεξηγεί.

Άλλο σημείο διαφωνίας μας είναι, ότι ο μ. Η. θεωρεί ότι γίνεται «παρερμηνεία», της

συσχέτισης που κάνω του τρόπου αντιμετώπισης του θανάτου του Γέροντα Παΐσιου, με την προσφορά οργάνων. Μάλιστα μας πληροφορεί, ότι «*δυστυχώς, στην χονδρήν αυτήν παρερμηνείαν έχουν περιπέσει - συνειδητά ή ασυνειδήτα - και σοβαροί κατά τα άλλα συγγραφείς, και ίσως εξ αυτών να παρεσύρθη και ο μ. Γ.*». Η μόνη αλήθεια είναι αυτή. Υπάρχουν δυο - τρεις συγγραφείς που έχουν αναφερθεί στον τρόπο αντιμετώπισης του θανάτου του Γ. Παΐσιου, όπως κι σ' αυτό του θανάτου του Αρχιεπισκόπου Ιεζεκιήλ, αλλά καμία σχέση δεν έχουν με την δική μου τοποθέτηση. Ίσως τα παραδείγματα αυτά να λειτούργησαν σαν μια αρχική έμπνευση και τίποτα περισσότερο.

Πράγματι κάνω κάποιο παραλληλισμό, της αντιμετώπισης του θανάτου του Γ. Παΐσιου και του Αρχιεπισκόπου Ιεζεκιήλ, με την κατάσταση του εγκεφαλικού θανάτου, τονίζοντας όμως, ότι, **ο δυνητικός δότης, θα πρέπει να είναι συνειδητοποιημένος με την πραγματική κατάσταση του εγκεφαλικού θανάτου, όταν υπογράφει την δωρεά των οργάνων του.** Ο μ. Η. όμως, είτε γιατί δεν το καταλαβαίνει, είτε γιατί σκοπίμως το παραβλέπει, δεν γράφει για την παράμετρο του **συνειδητοποιημένου δότη** που αναπτύσσω στο βιβλίο μου.

Νομίζουν ορισμένοι, σαν τον μ. Η., ότι είναι ανεπίτρεπτη ενέργεια, γιατί όχι και ιεροσυλία, να πει κάποιος όχι στην τεχνολογία, όταν βλέπει το ανώφελο, ενίοτε ζημιογόνο, αυτής. Όταν πλέον παύει να γίνεται ευεργεσία ζωής, αλλά παράταση και αγωνία της διαδικασίας του θανάτου.

Τότε συγνώμη, μ' αυτήν την λογική, ο Γ. Παΐσιος δεν θα έπρεπε να πει όχι στην χημειοθεραπεία - ακτινοβολία, ακόμα και στην όποια συντηρητική αγωγή, γιατί έτσι είσπευσε τον θάνατό του!!! **Κι αυτό είναι ακριβώς, το μοναδικό σημείο, που συσχετίζω, την σωστή απόφαση του Γέροντα, να πει όχι στις χημειοθεραπείες - ακτινοβολίες, με αυτήν του συνειδητοποιημένου δυνητικού δότη, να πει όχι, αν το θέλει, στην τεχνολογία της παράτασης της διαδικασίας του θανάτου. Κι αυτό μόνο στην περίπτωση του εγκεφαλικού θανάτου.** Επιπλέον δε, με αυτήν του την ενέργεια, δωρίζοντας τα όργανά του, να κάνει τόσο καλό σε πονεμένους συνανθρώπους του. Τονίζω, **αν το θέλει.** Που είναι ο δογματισμός που ισχυρίζεται ο μ. Η; Που είναι η διαστρέβλωση στους Γέροντες που υπαινίσσεται ο μ. Η.; Νομίζω, ο καθένας που έχει διαβάσει το βιβλίο μου θα το δει καθαρά αυτό. Δυστυχώς ο μ. Η., δογματίζει επικίνδυνα, διαστρεβλώνει τους Γέροντες, παραπλανά τον κόσμο, και το αποδείξαμε.

Το Σάββατο έγινε για τον άνθρωπο.

Όχι ο άνθρωπος για το Σάββατο.

Τα τεχνητά μέσα, τα φάρμακα, οι χημειοθεραπείες - ακτινοβολίες, οι

Μ.Ε.Θ., έγιναν για τον άνθρωπο.

Όχι ο άνθρωπος για τα τεχνητά μέσα, τα φάρμακα, τις χημειοθεραπείες - ακτινοβολίες, τις Μ.Ε.Θ.

Μας δίνει η ίδια η εξέλιξη της τεχνολογίας, με τον «αναγκαστικό» της εγκλωβισμό, την δυνατότητα να κάνομε το καλό σε κάποιους ανθρώπους. Έστω και σε θνησκουσα κατάσταση εγκεφαλικού θανάτου, να δωρίσομε τα αμαρτωλά και φθαρτά όργανά μας, αφού πορευόμαστε προς τον σχεδόν βέβαιο οριστικό θάνατο. **Όποιος θέλει.** Κι ορισμένοι, βρίσκουν ένα σωρό προφάσεις.

Τα όργανά μας δεν είναι δικά μας, είναι του Θεού...

Αυτή η πράξη είναι φόνος από την πλευρά των γιατρών, και είναι πράξη ευθανασίας από την πλευρά του δότη...

Δεν περιέχει αγάπη η προσφορά αυτή, αφού γνωρίζει ο δότης ότι είναι νεκρός...

Οφείλει τελικά, ο κάθε εγκεφαλικά νεκρός, να δεχτεί αυτόν τον εγκλωβισμό της τεχνολογίας; Να μείνει σ' αυτήν την κατάσταση, μέχρι και πάνω από ένα χρόνο, είτε για να περιμένει το θαύμα, είτε γιατί μπορεί να μετανοεί;!!!

Και για τους άλλους ασθενείς, που υπάρχουν ελπίδες ανάνηψης και χρειάζονται Μ.Ε.Θ, τι θα γίνει.

Πουθενά στο βιβλίο μου, το ξαναλέω, δεν **επιβάλω** τις απόψεις μου, απλά τις **προβάλλω** ως σωστές και δίκαιες,. Και πουθενά δεν εξυβρίζω. Άνθρωπέ μου, ξέρεις τι λες, όταν γράφεις ότι εξυβρίζω;

Μας πληροφορεί ο μ. Η., ότι εκείνο που χαρακτήριζε τον Γ. Παΐσιο, ήταν η αγάπη για τον πλησίον. Παρ' όλα αυτά όμως δεν προέτρεψε κανέναν για δωρεά των οργάνων του, ούτε έγινε ποτέ δωρητής. Και ορθά έπραττε, και αυτός και οι Γ. Σωφρόνιος και Πορφύριος. Ήξεραν ποιοι ήταν, γι' αυτό και δεν θα έπαιρναν ποτέ τέτοια θέση, σεβόμενοι την Εκκλησία, η οποία τότε, δεν είχε κάνει καμία επίσημη τοποθέτηση. Κυρίως δε, γιατί έβλεπαν το εφάμαρτο του εγκεφαλικού θανάτου. Έτσι έχομε από τους Γέροντες, κάποιες νύξεις, σχόλιά τους, για κάποιες περιπτώσεις, και πουθενά μα πουθενά, μια τεκμηριωμένη και αποκρυσταλλωμένη τοποθέτηση, με διερεύνηση και επιχειρήματα.

Ο εγκεφαλικός θάνατος και οι μεταμοσχεύσεις, είναι δύο καταστάσεις, που έχουν πάρει τον δρόμο της τεχνολογικής εξέλιξης, και κανείς δεν μπορεί να τις σταματήσει. Εκείνο που μπορούμε να κάνομε είναι, να σεβαστούμε την

διαφορετικότητα κάποιων ανθρώπων, και αυτή να κατοχυρωθεί στην έννοια του εγκεφαλικού θανάτου. **Έτσι, μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας και του αυτεξουσίου, ο συνειδητοποιημένος δότης να μπορεί, αν θέλει, να γίνει δωρητής των οργάνων του.**

Ο μ. Η., αντί να προτείνει σαν την Ιερά εξέταση του Μεσαίωνα, δηλώσεις μετανοίας και απόσυρσης του βιβλίου μου, καλά θα κάνει να συναισθανθεί λίγο το μέγεθος του ατοπήματος στο οποίο έχει περιπέσει, και να διορθώσει σε επόμενη έκδοση τα ημαρτημένα του. Καθώς επίσης, να αφήσει στην ησυχία τον Γ. Παΐσιο, και τα κείμενά του, γιατί τον διαστρεβλώνει και τον καταστρέφει. Δυστυχώς γι' αυτόν, είναι απογυμνωμένος και μόνο αυτός δεν το βλέπει, ή κάνει πως δεν το βλέπει. Λυπάμαι πολύ.

[1] Εμμανουήλ Παναγόπουλος, Εγκεφαλικός θάνατος η άλλη θέση, «ΚΟΙΝΩΝΙΑ», Απρ. - Ιουν. 2006

[2] Αρχιμανδρίτου Σωφρονίου, Γράμματα στη Ρωσία, εκδ. Ι.Μ.Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 2009, σελ., 291- 292

[3] Παρακαταθήκη τεύχος 73, Υποσημείωση 7, σελ., 18

[4] Ενθ. ανωτ. σελ. 18

[ΑΝΤΑΠΑΝΤΗΣΙΣ \(του μοναχού Ησαΐα\) ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΚΟΦΑΝΤΙΕΣ
ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ](#)